

DEELRAPPORTAGE 2 EXTRA PROJECTEN NEM-ZOOGDIEREN 2015

Notitie van het Bureau van de Zoogdierverseniging:

DATUM	30 OKTOBER 2015
PROJECTNUMMER	2015.100
PROJECTNAAM	EXTRA PROJECTEN NEM-ZOOGDIEREN 2015
OPDRACHTGEVER	STICHTING DIENST LANDBOUWKUNDIG ONDERZOEK (DLO)
ONDERDEEL	UNIT WOT NATUUR & MILIEU
MEMO	WERKPLAN EXTRA PROJECTEN NEM-ZOOGDIEREN 2015
AUTEUR(S)	HANS HOLLANDER, MAURICE LA HAYE, MARCEL SCHILLEMANS
PROJECTLEIDER	HANS HOLLANDER
DOCUMENTNUMMER	N2015002

Inleiding

Vanuit het WOT Natuur & Milieu is aan het Bureau van de Zoogdiervereniging opdracht gegeven voor een vijftal extra NEM-projecten, uit te voeren in 2015. In het opgestelde Werkplan d.d. 13 augustus 2015, is een koppeling gelegd tussen de betaalmomenten, de planning en de op te leveren deelproducten. De motivatie hiervoor is dat per oplevermoment het project in principe overdraagbaar moet zijn. In deze tweede deelrapportage (30-okt) is een overzicht gegeven van de stand van zaken van de vijf extra NEM-projecten.

Werkplan

In onderstaande tabel worden per deelproject de op te leveren deelproducten benoemd per deadline. Als deadlines zijn de betaalmomenten uit de opdrachtbrief aangehouden.

Deadline	Deelproduct
1. Meetnetontwerp bunzing, boommarter, eikelmuis	
30-sep	-
30-okt	Eerste concept-meetnetontwerp, inclusief statistische vereisten
30-nov	Concept-meetnetontwerp, t.b.v. commentaarronde WOT en CBS
15-dec	Oplevering meetnetontwerp
2. Efficiency-slag VO Muizen	
30-sep	Risico-analyse, enquête-opzet en contramal
30-okt	Resultaten enquête, overzicht van lezingen en wervingsacties
30-nov	Concept-steekproefschema en gewenste metadatavelden
15-dec	Rapportage over proces en definitief steekproefschema
3. Forum NEM-VTT	
30-sep	Notitie opties en kostenindicatie
30-okt	Eerste concept-FO
30-nov	Concept-FO, t.b.v. commentaarronde WOT en CBS
15-dec	Definitief FO
4. Invoeren oude braakbalformulieren en rapporten 2015	
30-sep	Lijst van de te verwerken rapporten en formulieren
30-okt	Tussenstand: welke rapporten en formulieren zijn verwerkt
30-nov	Tussenstand: welke rapporten en formulieren zijn verwerkt
15-dec	Eindrapportage over verwerkte rapporten en formulieren, incl. behaald resultaat
5. Voorstel voor aanpassing portal NEM-Zoldertellingen	
30-sep	Overzicht wensen van vrijwilligers en CBS
30-okt	Eerste concept-Plan van Aanpak en -FO
30-nov	Concept-Plan van Aanpak en FO, t.b.v. commentaarronde WOT en CBS
15-dec	Definitief Plan van Aanpak en FO

1. Meetnetontwerp bunzing, boommarter, eikelmuis

Om te komen tot een meetnetontwerp voor bunzing, boommarter en eikelmuis is geïnventariseerd welke methodieken beschikbaar zijn om deze soorten qua verspreiding en aantallen (bunzing en boommarter) te kunnen monitoren en welke methodieken voor handen zijn om de verspreiding van de eikelmuis te monitoren. De verschillende methodieken zijn beschreven in het concept-rapport ten behoeve van het meetnetontwerp, inclusief voor- en nadelen. In overleg met het CBS (Leo Soldaat en Tom van der Meij) is op 17 september 2015 een keuze gemaakt welke methodieken haalbaar en betaalbaar zijn voor een eventueel NEM Meetnet. Voor alle soorten is bovendien achterhaald in hoeveel 10x10 km-hokken en in hoeveel 5x5 km-hokken de soorten in een periode van 6 jaar zijn aangetroffen. Daarmee is een goed beeld te schetsen van de benodigde monitorings-inspanning die nodig is om (extra) gegevens te verzamelen over de verspreiding en de aantalsontwikkelingen van de doelsoorten. De voorlopige uitkomsten van deze analyse zijn beschreven in het concept rapport 'Meetnetontwerp bunzing, boommarter en eikelmuis' (La Haye et al. in prep.). Het concept-rapport is als separate bijlage bij deze deelrapportage gevoegd (ongenummerd). In de loop van november hopen wij het commentaar van de WOT en het CBS te ontvangen en te kunnen verwerken tot het eindconcept.

2. Efficiëncy-slag VO Muizen

Het voortgangsverslag is als separate bijlage bij deze deelrapportage gevoegd (ongenummerd).

3. Forum NEM-VTT

De mogelijkheden tot het opzetten van een forum zijn uitgebreid met de mogelijkheid om op de eigen website van de Zoogdiervereniging een forum op te zetten. Dit is beschreven in de notitie in bijlage 1. Bijlage 2 geeft de eerste opzet van een functioneel ontwerp. Wanneer uit de verschillende opties zoals aangegeven in tabel 2 van de notitie een keuze is gemaakt, kan het ontwerp verder worden vormgegeven. Dit gebeurt in november 2015.

4. Invoeren oude braakbalformulieren en rapporten 2015

In het kader van de extra opdracht 2015.103 NEM Invoer oude braakbalformulieren en rapporten, worden alle rapporten van de afgelopen jaren gescreend op voorkomen van eventuele ontbrekende waarnemingen in de zoogdierdatabank. De tussenstand per 30 oktober 2015 is als volgt:

Voortgang formulieren

In de eerste week van november worden deze verwerkt.

Voortgang rapporten

De eerste 22 rapporten zijn verwerkt. dit heeft al meer dan 1000 waarnemingen opgeleverd die zijn ingevoerd in de NDFF.

5. Voorstel voor aanpassing portal NEM-Zoldertellingen

Het concept FO van het portal dat thans door Ravon wordt gebouwd, is op 19 oktober 2015 ontvangen. Dit is als bijlage bij de voortgangsrapportage van het project 'Bouw invoerportals Otter en Zoldertellingen' opgeleverd aan WOT-NEM. Het concept FO is vergeleken met de geïnventariseerde wensen voor de aanpassing van het te bouwen portal. Hiermee zijn aanwezige knelpunten duidelijk geworden (bijlage 4).

Bij deze deelrapportage 2 zou een eerste aanzet voor het Plan van Aanpak voor de aanpassing van het portal worden opgeleverd. Dat is helaas nog niet mogelijk. Daarvoor moet eerst duidelijker worden welke aanpassingen ten aanzien van het portal dat nu wordt gebouwd nodig zijn. In het concept FO van het portal dat thans door Ravon wordt gebouwd, worden vervolgens de benodigde aanpassingen als "add-on" opgenomen. Dit vormt de basis voor een overleg op 29 oktober 2015 met de portalbouwers van Ravon, de (on) mogelijkheden in beeld te krijgen. Op grond daarvan wordt de knelpunten analyse aangescherpt (bijlage 3), wat weer een basis is voor een vervolgesprek met de eindgebruikers (Anne Jifke Haarsma) op 5 november 2015 over de gewenste toevoegingen m.b.t. de uitvliegtellingen.

De uiteindelijke aanpassingen worden in ene aparte notitie opgeleverd. Op basis daarvan wordt alsnog het eerste Plan van Aanpak opgesteld.

De belangrijkste aanpassingen zijn:

- 1) een extra niveau op nemen voor telgebieden
- 2) telformulier specifiek voor in/uitvlieg tellingen
- 3) objectformulieren per type object

Nog niet uitgekristalliseerd zijn:

- 1) de verschillende rollen en verantwoordelijkheden
- 2) eventuele scheiding van data welke nu wordt gegenereerd (verspreidingsgegevens en aantalsmonitoring ingekorven vleermuis en grijze grootoorvleermuis) en deels direct doorgeleverd aan CBS (aantalsmonitoring ingekorven vleermuis en grijze grootoorvleermuis) en 'nieuwe' data
- 3) rapportage mogelijkheden

Bijlage 1. Mogelijkheden geluidenforum voor het NEM-Meetnet Vleermuis Transect Tellingen

Marcel Schillemans, Eric Jansen en Neeltje Huizenga

1 Aanleiding

Vrijwilligers binnen het NEM-VTT hebben aangegeven tijdens de jaarlijkse enquête en tijdens 1-op-1 contacten dat zij graag met andere vrijwilligers ervaringen zouden willen delen en vragen zouden willen stellen. Zo leren zij bij en hebben ze het gevoel bij een grotere groep te horen (community).

Voor de duurzaamheid van het meetnet is het van groot belang dat de vrijwilligers zich verantwoordelijk voelen en het voor een deel als een eigen meetnet beschouwen. Het onderdeel voelen van een community draagt daar sterk aan bij.

Nieuwe vrijwilligers krijgen momenteel drie korte trainingen. Twee trainingen zijn voor het gebruik van het geluidenanalyse programma Batexplorer en het herkennen van vleermuissoorten aan de hand van geluid. Eén keer per jaar een speciale bijeenkomst waarin de lastige opnamen in grotere groep besproken en beoordeeld worden. Uit de jaarlijkse evaluatie onder de deelnemers blijkt dat het aantal bijeenkomsten te laag om een grotere groep vrijwilligers vertrouwd te maken met deze materie.

Een van de mogelijke oplossingen om zowel een community te creëren als kennis bij te brengen is het instellen van een online forum.

Een goed werkend forum voldoet aan een aantal randvoorwaarden. Daarnaast moeten keuzes gemaakt worden. Deze keuzes bepalen in sterke mate de kosten die gemoeid zijn met een forum. Ze bepalen hoe groot dit forum is/wordt en welke capaciteiten er nodig zijn.

Kennis over variatie in echolocatie geluid is ook maar beperkt aanwezig binnen de andere vleermuisvrijwilligers groepen. Training van een deel van de andere vleermuisvrijwilligers is gewenst als kwaliteitsverbetering van de verzamelde data over het algemeen.

2 Voorwaarden

Vanuit het Bureau van de Zoogdiervereniging zijn de randvoorwaarden voor een forum:

- 1) **laagdrempelige en vertrouwde** en daarmee veilige **omgeving** bieden voor beginners
- 2) mogelijkheid tot **community** building
- 3) groot **leereffect**
- 4) eigen **moderators** en mogelijkheid tot bijschakelen van moderators
- 5) mogelijkheid tot stellen van 'eisen' aan aanleveren data en downloadbare data (**flexibiliteit**)
- 6) eigen discussie threads aanmaken (**flexibiliteit**)
- 7) grote **herkenbaarheid** als NEM-VTT/BvdZV forum
- 8) langjarig bereikbaar (**stabiliteit forum/technisch onderhoud**)
- 9) uiteindelijk zou het goed zijn dat de discussies over de geluiden ook met anderen worden gedeeld en dat anderen mee gaan doen. Dit zou kunnen door het openstellen van een deel van het forum (**flexibiliteit**)
- 10) voor de verspreiding van vleermuis kennis is het goed als de **vindbaarheid** hoog is en het forum op een voor niet-deelnemers op een logische plaats staat
- 11) herkenbaarheid kennisniveau van antwoordgever (mensen willen reactie van expert).

Vanuit de deelnemers aan het meetnet komen de volgende randvoorwaarden en verwachtingen (zie tabel 1, voor de gestelde vragen, en aparte bijlage in excel voor alle antwoorden). Aan 20 deelnemers is de enquête gestuurd, van 10 deelnemers is een antwoord ontvangen:

- 1) binnen enkele dagen tot een week antwoord (daarom inzet van eigen moderatoren, uitbreiding moderatoren)
- 2) anonimiteit hoeft niet
- 3) antwoorden van 'buitenaf' zijn welkom, mits door mensen met verstand van zaken
- 4) deelname door anderen buiten het meetnet is geen probleem (mogelijkheid tot afschermen is dus maar deels noodzakelijk)

Tabel 1: Vragen aan deelnemers

Verwachtingen:

1. Welke onderwerpen verwacht je op het forum? Vink aan wat je verwacht.
 - ☐ Wat is dit geluid (determinatie)?
 - ☐ Hoe kan ik sneller valideren?
 - ☐ Batexplorer gebruiksmogelijkheden (hoe kan ik, waar zit etc.)
 - ☐ Herkenning van zeldzame soorten
 - ☐ Uitvoering Telling (wat als...)
 - ☐ Batlogger functioneren (schermfoutmeldingen)
 - ☐ Batlogger optimale instelling voor andere toepassingen
 - ☐ Links naar buitenlandse nieuwtjes t.a.v. vleermuismonitoring

Overig?)(invullen graag)

Frequentie:

2. Hoe snel verwacht je antwoord?
 - ☐ binnen enkele dagen
 - ☐ binnen een week
 - ☐ binnen 10 dagen
3. Door wie verwacht je antwoord?

.....(invullen graag)
4. Hoeveel antwoorden lees je dan?
 - ☐ alleen de eerste
 - ☐ de eerste drie
 - ☐ alle antwoorden als het mij interesseert
5. Ga je zelf ook antwoorden?
 - ☐ ja, als ik het weet
 - ☐ nee
 - ☐ weet ik nog niet

Gebruikerswensen:

6. Wil je een melding van ieder nieuw antwoord?
 - ☐ Ja
 - ☐ nee
7. Check je meer dan een keer de antwoorden op een item?
 - ☐ ja
 - ☐ nee
 - ☐ weet ik nog niet
8. Wil je nog niet bekeken antwoorden later kunnen lezen?
 - ☐ ja
 - ☐ nee
 - ☐ weet ik nog niet
9. Wil je een melding van andere vragen over hetzelfde onderwerp ?
 - ☐ ja
 - ☐ nee
 - ☐ weet ik nog niet
10. Vind je het erg als iemand van buiten het meetnet op je bericht reageert?
 - ☐ ja
 - ☐ nee
 - ☐ weet ik nog niet
11. Wil je anoniem blijven?
 - ☐ ja
 - ☐ nee
 - ☐ weet ik nog niet
12. Mogen je berichten openbaar worden gemaakt (evt. na een periode)?
 - ☐ ja
 - ☐ nee
 - ☐ weet ik nog niet
13. Welke internetbrowser gebruik je?
 - ☐ Google
 - ☐ Internet-explorer
 - ☐

3 Mogelijkheden

Tijdens intern overleg in een eerder stadium zijn een aantal aspecten besproken van nieuwbouw of aansluiten bij (verschillende) bestaande sites. Ook is bekeken wat de na- en voordelen zijn van een forum dat open is voor eenieder en een forum dat enkel voor deelnemers aan het meetnet open staat.

3.1 Nieuwbouw

Voor een forum is technisch discussieruimte nodig met registratie van discussiedeelnemers en een minimum aan 2 moderators en 2 geluidsspecialisten (kunnen dezelfde mensen zijn). Veel voorkomende discussie items moeten opgeslagen worden en terug te zien te zijn. Tevens is het noodzakelijk een .wav geluidsbestand te koppelen aan meningen van diverse deelnemers en aan kenmerken van de opname. Zonder dergelijke basisdata zijn opnamen niet te beoordelen, ook niet door anderen. Meegestuurd geluidsfiles dienen alleen geaccepteerd te worden als aan bepaalde randvoorwaarden is voldaan aangaande de kenmerken van de geluidsfile. Naast doorgestuurde lastige opnamen moeten ook meetwijzen en kenmerken gestandaardiseerd worden. Eventueel kan dit kan op een extra infosite uitgelegd worden. Nieuwbouw biedt de mogelijkheid het forum goed aan te laten sluiten bij bovenstaande wensen.

3.2 Aansluiten bij bestaande sites/fora

VLEN

Er is binnen de VLENSite een geluidendiscussieforum geweest, maar deze werd nauwelijks gebruikt. Er zal nieuw leven in moeten worden geblazen.

Waarneming.nl

Er is ook de mogelijkheid geluiden op te laden bij waarneming.nl, maar deze worden nauwelijks gevalideerd. Niet specifiek op vleermuizen gericht, en daardoor maar klein community gevoel voor vleermuizen.

Diverse andere sites

Er is een Europese postingsite Batecho opgezet door Arjan Boonman, maar deze wordt maar beperkt bezocht. Er is een blogsite (USA) van Al Milano (Batdetector review), maar hierop worden alleen detectors en soms de software besproken. Daarnaast zijn er diverse wereldwijde initiatieven op gebied van vogelgeluiden o.a. Xeno-canto. Warblr is via crowdfunding nieuw opgezet initiatief.

3.3 Forum met alleen deelnemers van het NEM-VTT

Voordelen:

- Beperkt aantal waarnemingen, waarnemers en daardoor overzichtelijk
- Groep kent elkaar van trainingen en leert elkaar beter kennen (community building)
- Werken aan dezelfde groep lastige opnamen (zelfde manier van opnemen en instellingen apparatuur), waarbinnen bijna alle variatie per soort bekend is
- Zelfde type opnamen, zelfde kenmerk benamingen
- Standaard benadering

Nadelen:

- Kritiek van buitenwacht op geslotenheid
- Geen personen met veel geluidservaring binnen huidige groep
- Geen aanvulling van mensen met ervaring die geen deelnemer zijn aan het meetnet (en daardoor grotere druk op geluidexperts binnen huidige groep)
- Anderen gaan ook geluidenfora beginnen

Eventueel kunnen discussie threads worden opgezet voor deelnemers buiten NEM-VTT om.

3.4 Forum voor alle iedereen (met name vrijwilligers, leden VLEN en medewerkers van adviesbureaus)

Voordelen:

- Voor iedereen toegankelijk (openbaar)
- Meer mensen actief
- Snelle verspreiding van kennis
- Geen kritiek op geslotenheid forum
- Veel onzin antwoorden op vragen, kost veel moderating tijd (= zoals het hier staat geen voordeel maar een nadeel! Het voordeel kan zijn dat deelnemers op het forum vragen overnemen waardoor het ons minder tijd kost.

Nadelen

- Groot aantal waarnemingen & waarnemers, waardoor binnen forum sommige vragen onbeantwoord blijven
- Overmatig gebruik door adviesbureaus (zie waarneming.nl) die dit alleen gebruiken als eenvoudige verificatie tool (zelf niet investeren in kennis, zo leren de ervaringen met geluidencursussen), veel éénrichtingsverkeer.
- Kans op veel beginners
- wordt sneller een groter forum en zal daardoor sneller capaciteit behoeven en dus kosten met zich mee dragen
- Geen uniformiteit in naamgeving geluidskenmerken
- Groep kent elkaar niet goed; getrainde moderatoren met mediator kwaliteiten noodzakelijk, community building voor NEM is geringer
- Werken aan zeer diverse groep opnamen (apparaten & omstandigheden) en dat kost veel tijd. Details moeten regelmatig nagevraagd worden, hangt ook af van kwaliteit van microfoon. Is daarom minderdoelmatig voor het leren van eigenschappen van het geluid van een soort
- Herhalingen in discussies door steeds nieuwe deelnemers
- Veel discussies over kwaliteit van autoanalyse software (te technisch voor veel deelnemers), terwijl deelnemer maar een type gebruikt
- Meer ruis voor deelnemers van het meetnet(anderen communiceren met deelnemers van 'ons' meetnet, ook over het meetnet zelf).

4 Conclusie

Deze notitie geeft een overzicht van de mogelijkheden die er zijn om voor de deelnemers aan NEM –VTT om een forum op te zetten ter ondersteuning. Tabel 2 geeft het overzicht van alle afwegingen.

Bij aansluiting bij een reeds bestaand openbaar forum is er onzekerheid of dit gecontinueerd wordt, als het gerund wordt door vrijwilligers. Het opzetten en beheren van een nieuw geheel openbaar forum is kostbaar, met name vanwege de vele uren gemoeid met moderatie van de site. Een gesloten forum is mogelijk wel binnen NEM-VTT te financieren.

Bij het aansluiten bij een bestaand forum (zoals bij de VLEN) hoeft de infrastructuur niet meer vanaf het begin te worden opgezet. Aanpassingen aan bestaande structuur is wel noodzakelijk en dat kan bij de VLEN-site. Door te beginnen met een gesloten forum blijven de kosten binnen de perken omdat dan ook de capaciteit en moderatie tijd minder groot hoeven te zijn. Na verloop van tijd, als het forum veelvuldiger wordt gebruikt, kunnen deelnemers als moderators gaan optreden, hetgeen kosten bespaart en de betrokkenheid vergroot.

Een deel van de kosten die nu binnen het meetnet worden gemaakt in verband met begeleiding en ondersteuning van deelnemers en het valideren en/of corrigeren van

opnames zal niet meer gemaakt hoeven te worden omdat het forum de noodzaak hiervan voor een deel wegneemt. We voorzien echter dat dat slechts een klein deel zal zijn. Door de voor ruimer publiek interessante discussies open te zetten, wordt draagvlak gecreëerd. Mede daardoor zal het dan ook makkelijker worden om meerdere moderatoren op het forum te hebben. Het open zetten van het forum kan pas worden gedaan als er ook moderators zijn voor het openbare deel. Dat deel zal het Bureau van de Zoogdiervereniging niet moderaten.

5 Aanvulling

Een goede aanvulling of onderdeel van een forum is een onlinecursus met mysterybat competitie. Mogelijk is een online cursus een goede aanvulling of tussenstap. Eventueel kan de online cursus inclusief quiz worden gebruikt als eerste stap.

Stapsgewijs worden deelnemer vertrouwd gemaakt met de kenmerken. Door daarna een regelmatige mystery quiz te houden kunnen kenmerken onderling besproken worden.

Iedere deelnemer kan dan eigen opnames insturen.

Als extra financiering kan dan worden bekeken of de online cursus met een twee wekelijkse mystery bat competitie openbaar kan worden gemaakt en daardoor kan worden gefinancierd door ook andere partijen. Het is dan samen met een forum de beste manier om kennis niveau binnen NEM-VTT en andere vrijwilligers verder te brengen.

Voordelen van toevoeging online cursus:

- Iedereen kan op ieder moment in te stappen
- Door oefeningen vertrouwd met analyse programma + naamgeving kenmerken
- Ook niet NEM'ers kunnen deelnemen
- Deelnemers bemerken hun eigen kennisniveau
- Beperkte infrastructuur nodig

Nadelen:

- Cursus ontwikkelen en bijhouden kost tijd en daarmee geld (cofinanciering?)
- Kan gezien worden als alternatief voor geluidencursus, terwijl deze de cursus zeker niet vervangt
- Beperkte groepsbinding
- Op den duur vallen bij de quiz de minder snel lerende deelnemers af (maar daar is dan ook het forum voor)
- Geen community building

Tabel 2: Overzicht 'score' van de verschillende mogelijkheden voor een forum

	Nieuwbouw			Aansluiten bij bestaand forum			
	Op eigen site, linked (aparte website met dezelfde layout en techniek als www.zoogdiervereniging.nl)	Op aparte site, linked naar eigen site (aparte website met andere layout en techniek dan www.zoogdiervereniging.nl)	Op vleermuis.net (deels aanpassing huidige geluiden forum)	Andere PGO's	vleermuis. net	Waarneming. nl	Vogel geluiden sites
Community gevoel	++	++	++	-	+	+-	-
Mogelijkheid afscherming	++	++	++	+-	-	-	-
Mogelijkheid eigen 'moderatoren'	++	++	++	+-	+	+-	-
Mogelijkheid kwaliteits-bewaking	++	++	++	-	+-	-	-
'Leer'effect	++	++	++	+-	+	+	-
Flexibiliteit	++	++	++	+-	+	-	-
Herkenbaarheid	++	+	++	+-	+	-	-
Vindbaarheid	++	+	+	+_	++	+	-
Uitbreiding moderatoren	+	+	++	+-	+-	+-	-
Stabiliteit	++	++	+	+	+	+	+
Kosten inschatting onderhoud en opzet	Ellis Hettinga: Hosting: ntb (SOVON) Bouw: 1240 Technisch onderhoud:	PlumIT: Hosting eerste Gig: 400 /jaar, volgende Gig 150 /jaar	Via vleermuis.net: Hosting Eerste Gig 300/jaar,	0	0 (maar zal al wel snel worden opgemerkt dat veel	0	0

	is hosting	Bouw: 0 Technisch onderhoud: 0	Twee gig: 600/jaar Bouw: 750 Mogelijk extra kosten voor bijschakelen extra modules, afhankelijk van uiteindelijk ontwerp. Technisch onderhoud (kleine aanpassingen aan forum), circa 250		ruimte wordt gebruikt en dan misschien niet mogelijk)		
Kosten moderating in uren	100	100	100	100	100	100	100
Kosten	+-	+-	+-	+	+	+	+
Totale functionaliteit	++	++/+	++	-	+	-	-

Bijlage 2. Forum NEM-VTT: eerste opzet functioneel ontwerp.

Doel

Het doel van het forum is om deelnemers aan NEM VTT een platform te bieden om ervaringen uit te wisselen en steun te krijgen bij het determineren van geluiden.

Rollen en verantwoordelijkheden

Tabel 1 geeft de rollen en verantwoordelijkheden.

Tabel 1: Overzicht rollen en verantwoordelijkheden

Rol	Verantwoordelijkheid/acties	Opmerkingen
Gebruiker	Aanmaken bericht en reageren op bericht. Opladen van .wav files	Het moet duidelijk zijn of een gebruiker ook een deelnemer is van het NEM VTT
Moderator	Aanmaken bericht en reageren op bericht. Opladen van .wav files. Starten en sluiten van een discussie. Aanmaken van onderwerpen, verwijderen van berichten en gebruikers, verplaatsen van discussies tussen onderwerpen, openbaar en niet-openbaar maken van discussies	Kan dezelfde persoon zijn als geluidsexpert, gebruiker en admin
Admin	Verwijderen van berichten en gebruikers. Controleren en verzorgen technische functionaliteit	Kan dezelfde persoon zijn als geluidsexpert, gebruiker en moderator
Geluidsexpert	Aanmaken bericht en reageren op bericht. Opladen van .wav files	Kan dezelfde persoon zijn als, gebruiker, moderator en admin

Het forum en de moderators vanuit het Bureau van de Zoogdierverseniging zijn bedoeld voor het NEM VTT. Het moet daarom mogelijk zijn om berichten van NEM VTT deelnemers te onderscheiden van overige berichten.

Een mogelijkheid is om een onderwerp op te zetten op een forum: 'NEM VTT' dat enkel voor deelnemers van NEM VTT benaderbaar en zichtbaar is. Na verloop van tijd worden discussies threads van dit onderwerp open gezet voor iedereen op het forum of worden discussies verplaatst naar een openbaar onderwerp.

Bij technische problemen dient de admin binnen 24 uur te reageren en het probleem te hebben verholpen.

Onderdelen

Onder het onderwerp 'NEM VTT' worden de volgende sub-onderwerpen voorzien (dit kunnen er meer worden agv gebruik en vragen):

- 1) determinatie: discussies over opname determinatie
- 2) apparatuur: discussies over werking Batexplorer en Batlogger
- 3) uitvoer: discussies over opzetten en afleggen routes

Voor een efficiënte behandeling van de berichten over determinaties worden een aantal basisgegevens verplicht gesteld om mee op te laden. Deze worden nog verder uitgewerkt maar te denken valt aan: bepaalde instellingen Batpars, bitrate, sample frequentie, wel niet versterkt, wel niet gefilterd opname apparaat etc. Ook dienen bepaalde kenmerken van de opnametechniek en opnamekwaliteit aangegeven worden. Zonder deze set van gegevens kunnen opnames niet goed gedetermineerd worden en zou het bericht niet mogen worden geaccepteerd of herkenbaar moeten zijn als 'niet compleet'. Discussies worden afgesloten door de moderator en de opnames worden gearchiveerd door er een JPEG van te maken en deze op te slaan op het forum.

Technische voorwaarden

Het forum dient 365 dagen beschikbaar te zijn, 24 uur per etmaal (op geplande en vooraf bekend tijdstippen na). Verwacht wordt dat er per jaar een Gig aan data wordt opgeladen. In principe worden de .wav files vervangen door JPEG's ter archivering. Het aantal NEM VTT gebruikers wordt gesteld op uiteindelijk circa 100, waarvan 25 actief.

Bijlage 3. Voorstel aanpassing portal NEM-Zoldertellingen: gebruikerswensen en mogelijke knelpunten

De gebruikerswensen van de uitbreiding van de NEM-zoldertellingen portal

(deze gegevens zijn veelal ontleend aan een opzet van B. van Duijnen en AJ Haarsma).

In het rood zijn de grootse knelpunten aangegeven.

Onderwerp	Beschrijving	Groot knelpunt?	Aangegeven in FO?
Telgebied	Voor kolonietellingen zal veelvuldig gebruik worden gemaakt van telgebieden waarin alle objecten geteld (dan wel gecheckt) moeten worden. In het huidige ontwerp zijn telgebieden ook aanwezig maar niet veelvuldig gebruikt. Vragen die er zijn: hoe telgebieden aan te maken (polygoon, of punten zetten ed.).	Mogelijk (afhankelijk van uiteindelijk ontwerp huidige portaal)	Ja, is nu niet duidelijk hoe telgebieden worden aangemaakt.
Telmethode	Binnen het huidige portaal is slechts 1 telmethode en bijbehorende protocol (visuele telling van dieren of mest). Dit zal moeten worden uitgebreid met verschillende methoden zoals observatie methode (zoldertelling, uitvliegtelling, invliegtelling) en vleermuisdetector, teller, infrarood camera, overig	Nee	Ja
Objectformulier	Omdat het andere objecten en methode betreft, zal het object- en telformulier ook verschillen	Nee	Ja
Front end	Een niet ingelogde user zou een beperkt aantal gegevens per regio moeten kunnen zien (gegevens per gebied zoals, aantal groepen meervleermuis –of andere soort- per vijf jaar)	Nee, eventueel via link naar andere site?	Ja
Telgebieden	Eén object kan in meerdere telgebieden vallen	Nee (?)	Ja
Querries	Welke querries kunnen tellers draaien? Welke analysemogelijkheden hebben zij? De wens is er dat ingelogde users overzichten kunnen genereren. Niet duidelijk is nog welke overzichten gewenst en mogelijk zijn	?	Ja
Grafieken	Zijn er grafieken te genereren?	?	Ja
Plaatsing front end	Het portaal zelf zal idealiter vanuit twee locaties (vleermuis.net én zoogdiervereniging.nl) worden benaderd	Nee	Ja
Scheiding NEM en niet-NEM	Is een onderscheid in contractsoorten of doelsoorten t.o.v. andere soorten handig en mogelijk? Is een scheiding tussen NEM en niet-NEM data mogelijk? Enkel voor meervleermuis is een trend voor het NEM interessant. Andere soorten zijn de verspreidingsgegevens interessant (trends niet betrouwbaar genoeg). Scheiding moet mogelijk zijn.	Nee	Dit is opgelost door het 'vinkje' CBS export.
Info voor gebruiker	Aangeven welke verblijven geteld moeten worden (NEM-trend incl. meervleermuis) en welke geteld kunnen worden	?	Wordt niet opgenomen, is taak van proco
Objectformulier	Per objecttype een ander object formulier? Mogelijke objecttypen: zolder, toren, muur, dak, toren, boom, niet grondgedekt, grondgedekt	Nee	Ja
Databescherming	Vervaging van objecten voor niet-tellers	Nee (?)	
Databescherming	Mogelijkheid van niet doorleveren aan NDFF	?	Ja
Databescherming	Een teller kan alleen gegevens zien van zijn/haar telobjecten (dit is instelbaar in huidige portaal)	Nee	Ja

Rollen en verantwoordelijkheden	Éénmalige gebruiker: logt niet in, ziet enkel high level overzichten?	Ja: is nu betaalde data in de NDFF?	Ja
Rollen en verantwoordelijkheden	Teller. Heeft 1 of meerder telobjecten waar hij/zij voor verantwoordelijk is (eenzelfde telobjecten kunnen geteld worden door meerdere tellers). Teller krijgt alle oude waarnemingen van een object te zien en moet als tegenprestatie een langer telformulier invullen. Note: een teller kan zelf aangeven welk objecten hij/zij wil tellen. Coördinatie hiervan kan door de uberteller/admin. Dit is vergelijkbaar met een telleider in het huidige portaal	Nee	Ja
Rollen en verantwoordelijkheden	'Uberteller'. Iemand die graag meer wilt weten over een groot gebied en ook enigszins verantwoordelijkheid wil hebben voor coördinatie van tellingen. Dit is vergelijkbaar met een proco in het huidige portaal	Mogelijk (organisatorisch), onderscheid met huidige proco is noodzakelijk.	Ja
Rollen en verantwoordelijkheden	Moderator. Deze valideert waarnemingen. Dit is vergelijkbaar met de databeheerder/proco in het huidige portaal?	Mogelijk (organisatorisch),	Ja, te bespreken met gebruikers en NEM
Rollen en verantwoordelijkheden	Admin. 1 of 2 personen die totaal overzicht houden, onzin data verwijderen. Dit is vergelijkbaar met de databeheerder in het huidige portaal. Echter toegang tot de NEM data moet beschermd worden (garantie dat deze data beschermd is en blijft)	Mogelijk (organisatorisch). In huidige portaal kan geen data verwijderd worden op de database.	te bespreken met gebruikers en NEM
Rollen en verantwoordelijkheden	Superuser. Dit is vergelijkbaar met de admin en laco in het huidige portaal. Echter toegang tot de NEM data moet beschermd worden (garantie dat deze data beschermd is en blijft)	Mogelijk (organisatorisch)	te bespreken met gebruikers en NEM
Front end	Kaart van verblijven in Nederland (per soort), kaart laat zien of een locatie afgelopen 2 jaar bezet is ja/nee --> ook voor niet NEM-soorten Informatie over populatietrend (per soort) --> link naar NEM-site	Mogelijk (data nu in NDFF?)	te bespreken met NEM
Front end	Interactie met gebruiker, gegevens worden gelijk zichtbaar op website.	Mogelijk (data nu in NDFF?)	
Databescherming	Het moet mogelijk zijn alle waarnemingen, d.w.z. verspreidingsgegevens, (van iedereen) in te zien, maar vanwege belangen verblijfplaats eigenaren alleen op dorp/stad-niveau	Mogelijk (data nu in NDFF?)	Te bespreken met gebruikers? Wie moet alle data inzien: ingelogde gebruikers? proco's?
GUI	De waarnemingen moeten te selecteren zijn op basis van: soort, waarnemer, locatie, en aantal, eerste en laatste teldatum. Restrictie tot eigen telgebied en objecten	Nee	Locatie: op (deel)naam en nummer Rest als vraag in Fo gezet
GUI	Een export naar excel/csv is mogelijk voor admin/proco/laco	Nee	Is standaard
	Validatie van waarnemingen (door moderators) moet online mogelijk zijn.	Ja, lastig want validatie nu gebeurd via protocollen en wat niet past wordt getoond. Echter prtocollen zijn voor het meetnet ontworpen (met name	

		datumgrenzen en voorkomen soort bij eerdere tellingen). Of we ontwerpen protocol voor add-on of we valideren die data anders.	
GUI	Een teller moet een export kunnen maken van zijn/haar telobjecten (maar niet van de hele dataset).	Nee	= standaard
GUI	Settings user (Een user moet de volgende dingen in kunnen stellen): Standaard locatie setting (direct naar vaste (set) tel objecten) naam waarnemer adres waarnemer postcode waarnemer woonplaats waarnemer telefoon waarnemer e-mail adres (= ook inloggegevens) aanpassen wachtwoord (m.u.v. eenmalige gebruiker)	Nee	Ja
Databescherming	Het kan voorkomen dat invoerfouten gemaakt worden. Daarom is het nuttig om een waarschuwing te geven als een waarde > 25% afwijkt van de vorige telling.	Mogelijk	Ja
Databescherming	Een moderator moet invoervelden kunnen nalopen. Bv: het is mogelijk dat iemand telgegevens bij het verkeerde telobject heeft geplaatst. Ook is een verkeerde soort is ingevuld. Note: wijzigen in de database moeten worden bijgehouden (zichtbaar voor de admin, pas na validatie door admin worden gegevens permanent aangepast)	Mogelijk	Te bespreken, is organisatorisch, ligt aan rol verdeling